

No ahrsement.

Zelfchanu reforma Tweedrijā.

Muhku apskats par eewehrojamakem politiskeem notikumi meem ahrsemēs buhtu pamisam nepilnigs, ja mehs klusēdam i paeetu garam kahdai jo swarigai reformai Sweedrijas bījhvē, proti tautas weetneku zelschanas reformai. Schis reformai jeb pahrgrosibai atkal no jauna jaleezina, ka Sweedru tauta bei- dsamōs gadōs moraliskā un garigā finā stipri pēeaugusti, ka ta arween jo apfinigaki warēs peedalitees pēe walsts buhshanu pahrwalbibas, warēs ihstenibā jo deenas wairak apstiprinat ūkama waerba pateesibu, ka katra tauta ir pate ūwas laimes kafejs. Zelschanu reformas līkuma projekts nupat no Sweedru waldibas zelts preefchā Sweedrijas walstsfaemai pahrbaudīschānai. Ar jauneewesto lara klausības līkumu Sweedru semako kauschū kahrtām pēenahžās ušnemtees daščas nastas un gruhtības wairak, nela lihdsfchim. Kad gandarijumu par to nu pēminetām kauschū kahrtām Sweedru waldiba zehla preefchā jauno zelschanas reformas projektu. Tautas weetneku zelschanas teesības tagad Sweedrija leelā mehrā aprobeschotas. Zaur-mehrā tikai 7 personas no il simta Sweedrijas eedīshwotaju ūkaita war peedalitees pēe tautas weetneku zelschanām. Tadehk tas bij tihi taisnības prāķijums, ka ūkis teesības wajadseja isplatit us Sweedrijas eedīshwotaju plāšchalām aprindām. Gādījumā, ja ūki reforma nebuhtu ūkojuši, Sweedrijas strāhdneeti peedraudeja leelu wispahrigu streiki. Kad semē, kur gandrīzs lihds 1870. gadam pāstahweja walstsfaime tikai no daščabu augstaku kahrtu preefchstahwjeem, tikai ūkvedamees un ūkoli pā ūkotim isplatis wispahrigas zelschanu teesības, par to naw ko brihnetees. Schis ūklicu gars wehl jo bījhvi parahdijs Sweedrijas walstsfaemas apakšnamā tikai daščus gadus atpakaļ, kad virgelu un ūmneku kahrtu preefchstahwji, ūkstatotees us ūmu politisko ūtahwokli, wareja ūenotees. Ari tagad no Sweedru waldibas preefchā ūltais zelschanu reformas projekts ir tikai weens ūkoli ū preefchū, kaut gan eewehrojams, jo wehletaju ūkaiti, ko tagad ūkītina us 360,000 personu, vēž jaunā līkuma pāwairofes ūk tās ūkdeem 200,000 ūhletajeem.

Wehletaju skaitis tiks paleelinais tā, ka wiſeem teem, kas tagad piedalās vee pagasta un draudschu pahrwaldbibas preesīšā stāhvju zelschanas, turpmāk dos teesības, ari zelt tautas weetneekus. Katram wiħreitum, kas prezējes, buhs diwu balsu teesības, ari tad, kad tam seewa buhtu miruſe un winsch valisjus atraiſnis. Diwu balsu teesības buhs ari neprezeteem wiħreſsheem, kuri wezaki var 40 gadeem. Aprokēschojumi veħž jaundā zelschanu likuma schee: vee weħleħchanām warēs piedalitees tikai iee, kas par beidjsameem biwi gadeem nam valikuſhi ha-wus nobolkus parahħa; otrs: vee zelschanām warēs piedalitees tikai tee, kas ispildijsuſhi fawwara deenestu. Ir-wehl deemschehl projekta daſħi zitti meħgli, ar fuureem zelschanu teesības aplinlus fahrtā warēs atnaemt. Tas wihs leel domat, ka ee-hnejtojam likumu projektam tautas weetneku namā jeb walissaeimā buhs jaet zauri karstai schleħstishanas uguṇi, eelams projekts warēs valiſt par likumu.

Ari pasākums Sveedru valdības aprindās par preeksātā stāhīto projektu valda domu dašchadiba. Kā no valsts padomes protokola rebsams, teesleetu ministris issazījēs pret dubultbalssu preeksātīšanu, eelsleetu ministris Krusenstjerna nebūjis meerā ar to, ka zelsčanu teesības vēd satārā ar noboku samaksāšanu. Valdība savā pāstaīdrojuma rakstā vee projekta fālā. Sveedru tauta politiskā fānā jau esot tā fākot, tīkla hā eesnahku fēses, nogatavoju fēses, ka tai varot preeksātī plāšākās zelsčanu teesības. Otrfārt, tautas sveetneefu apakščīnamā jau wairakstā norādīts, ka fāimneezīstā fānā Sveedrijā brīdsām gābōs notikusčas leelas mainas. Lihdsās īemkopībai plaukuši un augusi ari ruhpneezība, īemes fabriku buhščanas. Tamdekl nebūtu nepareizi, ka lausču lahtām, kas savu nodarboščanos atrod ruhpneezībā, ari dotu teesības pasākām par fēwi lo spreest un runat. Ģēspaids, ka zelsčanu projekts semē atstāhījis, nav deesin zīk lābs. Straujakās partijas atrod, ka ar jauno likumu buhī par mās dots īemakām lausču lahtām, mehrenakee un ihstee stuhrgalwījī fāuz jau fāuzamo, ka jaunais likums strahdnee īeleem dodot jau tīhri par daudz. Bet projektu fāstāhīdot, Sveedru valdība nav pāhraīt stāhīfēs ne uſ weenu, ne uſ otru pusī. Tā ka mi ūchi reforma višādā fānā Sveedrijā wajadīga, tad katra partijs norīhs pa ruhtām malkam no fāwas ēteepības, un eesneegtais preeksātīlikums, warbuht īiklumās apgārptis, tīks par likumu.

Mehs jau minejam, ta salara ar zelschanu reformu, teekwestia ari nobosku samalsachana. Peeminefim wehl kahdus wahrdus par nobosku sistemu Sweedrijā un par daschām pahrgrosibām, to ari schinī leeū bes kaweschandas grib isdarit. Sweedrijā 1900. g. neteescho nobosku bij gandrihs trihs reis wairak, nelā teescho ieb direkto nobosku. Neteeschos noboskus malsā wisswairs daschadu alzischi un muitu weidā, peem. Iā alzisi us fehrlōgineem, petroleju, fahli, tehju un t. t. Bet scho nobosku sistemu nu Sweedri atsimuschi par nepeepaturamu un grib pahrgrofis. Wini sala: turigais, kas eenem wairak tuhftsoschus gadā, patehrē, ta žilwels, zaurmehrā gandrihs tilpat dauds sahls, tehjas, petrolejas un t. t., ta rokpelnis. Ja nu alzisi us šeem preekschmeteem peem. isnahstu 3 rubli gadā, tad bagatneels malsā tilpat nobosku, zik rokpelnis, pateesibā tee wairak, jo to skaitis i leelaks. Tamdehēl Sweedru tautas weetneelu namā, ta „Russ. Wed.“ jino, eesneegis nupat likuma projekts, pehz kura lihdschinenjā nobosku sistema nahktu paviskam pahrgrofita. Turpmal nahksid. Alzises un tamlihdsigji neteeschere noboski pehz eesvehjas tilpat atzelti. To weetā tils nemis eenahkuma noboklis, peem satris malsā walstij finamu projektu no saweem eenehmumeem turklaht eenahkums lihds 1000 rubli gadā (aprehkinam šeem Sweedru kronas muhsu naudā), kas ta salot iset us dsihwe

wojabfibam, tiks aishwabinats no nodoška. Genahkums teek aprehkinats, lo kates eenem fa ſawu algu, waj fa eenehmumu no ſemes, no fabrikam. Bes tam wehl noboklis tiks nemis ſamehrigi ar fatra bagatibu, jo fahdam peem. buhs milfigals eenehmums, jo ſamehrigaki leelaks noboklis minam buhs walſtij ja- maſſa. Persona, kas eenems gadā 13,000 rubku, maksas, vež jaunā likuma, 230 rubku noboklu. Tā Sweedru waldbā iſ- pilba, tā falot, ruhpiga tehwa lomu, kurež luhlo, lai naſtas un peenahkumi tiktu iſdaliti ſamehrā vež fatra dehla ſpehkeem un lai weens newilltu otra juhgu.

No Deenwidus. Afrikas kara-lauka naw peenahluſchias nelahdas papildu ſinas par uſſahktajām meera ſarunām. Gan ſino no Kapſemes, fa Dewetam un Steijnam nule bijuſchias lahdas kopigas ſartunas Klerksdorpā ar Delareju, tomehr koſchee generali nospreeduſchi, tas wehl naw ſinams. No Londonas ſino, fa leela dala Anglu publikas tajās domās, fa uſſahktajām meera ſarunām buhs labas ſelmes. Protams, fa kara-darbiba pa ſcho laiku ari labi aprimufe. Telegraſſ ſino tikai var reteem ſadurſchanās gadijumeem. Anglu generalis Bruffs Hamiltons diwreis welti mehginajis aplenklt Buhru generali Botu. Otrā ſadurſmē Buhri ſaudejuſchi 1 kri- tuſchu un 6 ſaguhiſtitus. Londonā wehl peenahluſe telegrama par lahdū notikuſchu kauju ar Delareja pulkeem. Buhri, veždu hſchigas aifſtahweschanaſ, beigās tomehr bijuſchi paſaudetaji. Angleem dauds krituſchu un eewainou. Tuvalu ſiru truhliſt. No Kanadas, uſ Tschemberlena luhgumu, wehl 2000 ſalbatu noſuhtti uſ kara-lauku.

No Belgijaā simo, la tur wiini svehtdeen notiūsu milsiga ūpulze, pee kuras peedalijschās ap 50,000 personu un kuraā apsprects jautajums par mispahrtigām balsstiešibām. Lāuschu puhlis, kahdōs 300 masakōs pulsōs ūdalijees, karogus nešdams, ūhrtīgā gaitā dewees pee pilſehtas birgermeistara un tam nosdewis ūhgumu, lai zeltu ūpulzes wehlejumos parlamentam preefsčā. Birgermeistars iſteizis ūwu atsinibū deputateem par meerigo un apsinigo iſtūresčhanos un nosolijees ūhgumu iſpildit.

No eekſchsemēm.

No Peterburgas. Nodoklu inspektoratu skaitu, kā kreewu laikrausti sīno, wehl pavairošot ar 70 vihrem, bes tam wehl nahfschot skait 13 nodoklu insp. valīhgi.

— Tautskolu inspektoru ſtatis, fa „Rusl. Wed.“ ſino, ſchigada janwarſ pawairots wehl ar 108 wihereem, us kureu al-gam teek iſdoti apm. 200,000 rublu.

— Waldoschā ūnata 1. lašazijas devartaments isskaidrojis, ka ūmes preelschneeleem ne esot teſibas, uspleht un laſit pasta un telegraſu korespondenzi.

— Eestkohleetu ministrija, kā „Nīschl. Weinst.“ rāsta, apstiprinajušo nofazijumus, ka eestahjotees valsts waj atskaitā wis-pahribas deenastā, tapat ari para-spehksā, zittizibneekem sveh-rasts janoleef Rēewu malodā.

No Peterburgas. Tautas apgaismoschanas ministrija, kā „Novosti” sino, no jauna atgahdinajusē, ka personas, kuras widejās skolās pārneids ew.-luteranu tīzibas māžības un ne-peeder pēc garībsneku faktas, kā tādības, kas nestāvīgi kļau deinenētā, un, tā tad arī kā tādības, kurām nav teesības tilt stāhītām preelschā uš tīchinu paaugstinājumēm, var tilt, pamatojoties, uš 1 aug. 1898. Wisaugstāki apstipr. nos. par godalgām, stāhdītas preelschā dehē medali eeguīschanas tikai tās gadījumā, ja tās zaur fawu ieguīhtību eeguīwuschas tīchinās teesības likħds ar walts deinenēta teesībām.

No Odesas. Ahrsti un publita. Schejeenes ahrsts Winokurows, ta laikralsti sino, noteefats no weetejäs apgabala teefas ar 10 rublu leelu sodu naudu, tamdehk. ta naw amellejis kahdas nabadsigas Schihdu dsimtas ar plauschü karsoni faslimuschu behrninu. Neddedams pagrabä wedoßchäb dsihwolka durwis, Winokurows eesauzees: „Es neeu pee nabageem; preelsch teem ir flimnizas,” un dewees atpakal. Pehz daschäm beenäm behrns nomiris. Kad nu wehlak aiazinatais ziis ahrsts vahmetis wezakeem, lamdehk to tik wehlu aizinajuishi vee masä slimneeka, kad nelas wairs naw glahbjams, wezali issitahsitiushchi godijumu ar Winokurowu. Ta leeta nollkuwuse lihds teefai.

schī gadījumu ar Winoturowu. Tā leeta nošluvuše lihdī ieejai.
No Kolomowkas (Batweeschu kolonija Nowgorodas gubernā).
Mums Kolomneeleem ir pašceem ūws luhgschanas un skolas
namis, jem weena jumta. Mahjitajs Pussula tehws muhs ap-
meklē septini jeb astoni reis gadā. Skolotajs O. Gullmans
mums lihgts us wiſu gadu un ari ispvilda kesterā weetu.
Muhsu draudē ari no draudēs ir eeweheleti trihs pehrmin-

beri: Ints Steinarts, Kristaps Lotinsch, Martinsh Schmidt. Garigā sīnā pee mums eet wahji. Kopfsh ihseem gadeem scheit atnahjis, dabuju eepasihtees ar kahdu zilweku pee 20 gadeem, kuršch naw wehl eeswehtits, kaut gan dsimis no lutertizigeem wezakeem un usaudis braudē. Atrodās ari muhsu widū zilweki pee 30 gadeem wezi, kuri nemahē grāhmatu lasit. Pee ūkola eestahschānas muhsu mašo starpā ari dauds tahdu, kuri neprot lasit. Par tahšaku mahžibū jau labak neminesim, tas pats par fewi saprotams. Dauds tahdu wezaku, kuri fas wus behrnus suhja ūkola it jaunus, pee tam fazidami: lai ee ūkola, lamehr masaks, buhs leelaks, tad derēs mahžā pee darba. Buhtu ūoti teizama leeta, kad no garidsneezibas pušes pee mumi iktu behrni mahju mahžibās pahrlauschinati. Schat sīnā, zi man saprotamis, nebuhtu nekahdas aibildinashchanās; buhtu ti lai tas jadara.

— Dseedataju koris, karsch pagahjuſchu ruden i sahla ſawdarbibu, ſkolotaja O. Gullmanā wabibā rihkojās naigi uſ preelſchu. Daschi no dseedatajeem jau til ihſa laiſla apkusufschu. Tee ir tilpat ſā tamini, kamehr ſaule ſpihb, tad ſtraida, beſihds fo uſnahk wehsals loils, tad wiſi lapas. — Zereſim, kjo deenās jo wairak pee mums ausis gariga gaifma. — dt.

Widseme.

No Rīgas. Rīgas poližijmeistara valīgās, koleģiju par
domneels W. M. Woitows, ireschdeen 13. martā, pehj ilga-
las slimosthanas, miris. Echo weetu winsch eenehma sahlot
no 1896. gada. Nelaikis bij pasihstams kā kreetins eerehdniš
un labārdigs preefshaneels.

No Rīgas pilsehtas diskonto banku da-
schōs Rīgas Latveesjhu laikrafsjōs, kā arī „Peterburgas Am-
fēs” naikuschas kļajā finas, kas šis bankas wabitaju rihjibū
nostahda ne wiſai labā gaismā. Kā no pehdejā pilsehtas dom-
neku ūapulzē preeſchā zelta rewidentu ūinojuma bijis redsams,
tad diskonto bankai pagahjuſchā gada iſnahzis 240,000 rublu
leels ūaudejunis, kas zehlees wiſwairs no tam, ka banka bijuſe
veenehmuse wiſai nedroſčas akzijas, kā „Stahlwerka” un
„Dwigatela”. Bet kad minetā domneelu ūapulzē domneels
Fr. Groſswalds peeprasijs, pret kādu droſchibū diskonit
banka aſbewiſe us tekoſcha rehksina 7 miljoni rbl., tad schim
peeprasijsumam naw bijis nekahdu panahkunu un domneeli ar
wiſām balsim pret weenu apstiprānajuschi bankas gada pahrētu
bes jeblahdeem tuvakeem iſſlaidrojumeem. Pret negaranteteem
(no waldibas puſes nenodroſchinateem) wehrtspavihreem banka
pawīham aſbewiſe ap 32 miljonu rublu. — Janogaiba, woj
weetejee Wahžu laikrafsi nesneegs kāhdus pretiſſlaidrojumus.

Rigas un Zehsu aprīķu krahjs-aīsdewu kāfēm naudas noguldītāji leelā mehřā pēprāša atpakaļ fawis naudas noguldījumus, kamehr tiipat leelā mehřā teek pēprāšiti leelaki naudas aīsleenejumi pret drošheem painateem. Abas parahdibas eewehrojot, kāfes pret aīsleenetajeem, kas senak bijušči nedrošči, naw terminōs matsajusči prozentus, zel prāsijumus, lai wišas aīsleenetas summas māfā atpakaļ, prozentus ween no teem ne-peeņemot. Ja nemalsā ar labu, ja, tad loi ieſa pēedsen, un pēedsen ari, kapehž nemās naw brihnumis, ta aīs ta eemesla naħi dasħha laba mahja vahedoščanā. Dašħam kāfēm ir Rigā fawī pastahwigi aīsstahwji — adwokati. Senal, kād nauda kāfēs leelā daudsumā guleja brihwā, to weda uš Rigū noguldīt, zauro, protams, kāfēm bij skahde janem par dasħceem prozenteem. Domaju, tagad buhtu laiks leetu otradi eegrosit: nemt iš Rigas kāfēm un dašħam labam notes briħdi ispalihdset. Kss.

No Nitaures, Rigaes aprinkti. Par beedribam un bee-
droshanas. Nitaure jau no senakeem laiskeem pastahweja lab-
daribas beedriba, kas senak zaur statuves mahflsu, pateizotees
kreetneem spehleem, bij eemantojuse apkahrtnes peekrischanu.
Bet ta ka beedribai nebij sawa ihpascha nama, tad israhde-
notila Rikuta frogta leelajā sahlē, kapehj, dverschanai lausdu starpa-
wairat isplatotees, no isrihkojumeem frogam bij leelats eenah-
kums, neka beedribai. Scho un zitu nelabwehligu apstahlu deh-
beedriba beidsa sawu gaitu, bet ne winas gars, kas gan druh-
sak jasata, augumā aug. Schās beedribas weetā nobinijās
praktiskas beedribas: semloipibas un drawneezibas beedribas, kas
jau sawā ne wišai ilgā pastahweschanas gaitā war usrahbit
masas sekmes, peem. pee daschadu kuruši farikhlofchanas u. t. i.
Aci teatra mahflsa nebuht te naw suduse: netruhki rihlotaju
kas nereti dod pa teatra israhdei, jo par apmelletaju truhfumu
newar pat ne runa buht, so jo gaifchi leezina tas, ka schejeen
jo leelā mehrā Rīdseeneeli israudzījuschi par sawu eenesigu darb-
lauku un satru gadu uš schejeeni išbrauz 2—3 reises.

— **Krahi-aisdewu kafe un monopolis.** Napat schejeenee eezeenitee spehlt loti intrefejás par krahi-aisdewu kafes fabeedri bas nodibinafchanu, preefch tam jau statuti patlaban fajtahdi un paralstitti un tils nobotti dehlt peenahzigas apstiprincipafchanas. Schi kafe buhs eewehrojama jaur io, ka te warës noguldit ma fokus eetaupijumus, fahlot no 25 kap., kas teek eewests ar t noluhlu, lat mudinatu laudis us taupibu un ta atturetu n alus bodëm im monopola. Pehdejais te peeetamis ir pat sweenedeenas, kapehz starp zitu te noteek tahdi skati, ka tak laikä, ka ziti eet us basnizu, zitt us monopolu, basnizai garam; ir ar personas, kas senak sweenedeenas us Riauri pat us basnizu na braukuschas, bet tagad jo kahrtigi tas rebjot brauzam us vereen, proti: titai us monopola bodi. Kss.

No Līsumas. Muhsu un ari daschōs apkārtejōs pagastā
šoseem ir loti dauds traiku sunu. Nelaimes gadijumi ar zi-
weleem gan wehl naw dzirdeti. L.

